

DELFI METODA KAO DIDAKTIČKA INSTRUKCIJA U RADU SA DAROVITIM STUDENTIMA

Rezime. Delfi metoda, kao jedna od osnovnih metoda prognoziranja, predstavlja najpoznatiju i najčešće korišćenu metodu ekspertnih ocena. Metode ekspertnih ocena podrazumevaju značajno poboljšanje klasičnih načina dobijanja prognoza, zajedničkom konsultacijom grupe eksperata za proučavani fenomen. Pomoću delfi metode je moguće proučavati i davati prognoze o neizvesnim ili potencijalnim situacijama, za koje nije moguće izvesti objektivne statističke zakonitosti, formirati model ili primeniti formalnu/tradicionalnu metodu.

U radu se razmatraju mogućnosti primene delfi metode u radu sa darovitim studentima iz oblasti didaktike, a posebno se naglašavaju didaktičke strategije anticipacije, prognoziranja i samoorganizovanog učenja. Delfi metoda, kao didaktička instrukcija, omogućava darovitim studentima da kroz timski rad, a uz prevazilaženje glavnih nedostataka ovog organizacionog oblika rada, planiraju, definišu problemsku situaciju, dekomponuju problem, kreiraju i kombinuju efikasne strategije, nadgledaju proces učenja, koriste tehnike breinstorminga, dizajniraju upitnike i otvaraju nova pitanja, koristeći tehnike simulacije i panel diskusije.

Cljučne reči: delfi metoda, didaktičke instrukcije, visokoškolska didaktika, daroviti studenti.

Uvodna razmatranja

Prateći globalne trendove, obrazovne politike teže da revidiraju ciljeve i pravce promena, a obrazovne institucije da se reorganizuju tako da se što bolje i brže adaptiraju promenama. Visokoškolska didaktika naglašava značaj uključivanja aktivnosti u obrazovanje koje se odnose na: usmeravanje više pažnje na razvoj veština kao što su kritičko mišljenje i analitičke sposobnosti; uključivanje novih medija i savremene literature u obrazovne programe; implementaciju nastavnih metoda koje podrazumevaju iskustveno učenje kako bi se razvile veštine kao što su sposobnost za saradnju sa drugima, grupni i timski rad; razvoj kompetencija za doživotno učenje; interdisciplinarno učenje koje omogućuje studentima razvoj veština i znanja o različitim temama.

Uporište za takvo određenje obrazovanja, može se naći u pojmovima *društvo znanja* i *društvo koje uči*, često pominjanim u proteklim decenijama u naučnim i stručnim krugovima, jer menjaju pogled na obrazovani proces, stavljajući akcenat na razvoj sposobnosti i ključnih kompetencija za život i rad. U tako shvaćenom društvu imperativ savremenog obrazovanja ogleda se u razvoju

¹ scholae50@yahoo.com

² danica.veselinov30@gmail.com

kompetencija studenata za samostalno snalaženje i učenje tokom studija i nakon njihovog završetka. Društvo znanja se odnosi na sposobnosti identifikovanja, obrade, transformisanja, širenja i korišćenja informacija kako bi se izgradilo i primenilo znanje. Ono danas zahteva osnaživanje socijalne vizije koja obuhvata pluralizam, socijalno uključivanje, solidarnost i participaciju (Milutinović, 2008).

Savremena univerzitetska pedagogija ističe važnost kreiranja kurikuluma zasnovanog na ishodima i kompetencijama i organizovanje nastave usmerene na studenta. Kompetencije, kao jedan od ključnih elemenata, predstavljaju dinamičku kombinaciju kognitivnih i metakognitivnih veština, demonstraciju znanja i razumevanja, interpersonalne, intelektualne i praktične veštine, kao i etičke vrednosti. Za uspešno obavljanje određenog posla, snalaženje u profesionalnom okruženju i lični i profesionalni napredak, potrebno je pored kompetencija koje se odnose na izvršavanje konkretnih aktivnosti i ostvarenje zadataka, razvijati i one koje odnose na opšte veštine i sposobnosti. Po mišljenju brojnih autora, uspeh u određenom poslu ne podrazumeva isključivo realizovanje određenih zadataka i ne zavisi samo od dobrog poznavanja aspekata konkretne profesije. Napredak, lični i profesionalni razvoj i uspeh, zavise i od sposobnosti za saradnju sa drugima, za rad u timu, paru i grupi sa ciljem unapređenja postignutih rezultata. Podrazumeva i razvijeno kritičko i analitičko mišljenje i sposobnost rešavanja problema koji ne moraju nužno biti u vezi sa određenim područjem rada i odnose se na razumevanje šireg konteksta delovanja. Obuhvataju, takođe, i veštine komunikacije, upotrebu informaciono-komunikacionih tehnologija, otvorenost ka sticanju novih znanja i iskustava, snalaženje u novim i neočekivanim situacijama i dr. Na formiranje poželjnih kompetencija studenata utiču nastavne metode, posebno one čija se suština oslanja na prognoziranje, predviđanje, kontempliranje, brainstorming i sl. Jedna od takvih metoda je *delfi metoda*, čiji je intuitivni karakter svrstava u kvalitativne metode prognostičkog karaktera.

Pojam i karakteristike delfi metode

Delfi metoda, kao jedna od kvalitativnih istraživačkih metoda u okviru pozitivističke i konstruktivističke paradigme, strukturisana je kao proces grupe komunikacije. Proučava pojave koje je teško kvantifikovati i za koje nije moguće izvesti objektivne statističke zakonitosti. Podrazumeva naučni pristup kroz postupak anketiranja i rasprave međusobno anonimnih učesnika kroz dva ili više krugova, pri čemu se sakupljeni podaci između svakog kruga obrađuju i dostavljaju učesnicima na dalje razmatranje i procenu kako bi se postigao konsenzus pri proceni, odlučivanju i predviđanju ili generisale ideje o predmetu istraživanja (Amos, Pearse, 2008; Green, 2014). Ovom metodom je moguće konsenzusom definisati pojmove, pretpostaviti događanja ili tok nekog procesa, pa izraditi smernice delovanja (Garavalia, Gredler, 2004). Delfi metodu je moguće tumačiti i kao način prikupljanja stručnog mišljenja i sprovođenje anonimne rasprave na osnovu sažetih podataka i povratnih mišljenja. Strukturisanim postupkom olakšava se celovito razumevanje i rešavanje problema koji zahtevaju multidisciplinarni pristup, što omogućava davanje prognoze o neizvesnim ili mogućim budućim situacijama za

koje nije moguće izvesti objektivne statističke zakonitosti, formirati modele ili primeniti postojeće metode (Amos, Pearse, 2008).

Početak primene delfi metode se u akademskoj zajednici vezuje za prepisku univerzitetskih profesora sa Ohajo univerziteta u Sjedinjenim Državama, s ciljem razvijanja kriterijuma procene kvaliteta fakulteta. Metoda je razvijena tokom vrhunca Hladnog rata kako bi se, u nedostatku dovoljnih egzaktnih podataka, predvidela buduća međunarodna situacija i potencijalna ratna stanja, te prognozirao globalni naučno-tehnološki razvoj vojnih potencijala.

Delfi metoda se primenjuje kako bi se na osnovu mišljenja ispitanika/učesnika, koja mogu biti u velikoj meri oprečna, oblikovala moguća rešenja određenog problema (Sutherland, 2002). Kako navodi Turoff (2002), u pronalasku rešenja određenog problema stručnjake doživljavamo kao one koji zagovaraju određeno područje interesa i o njemu prosuđuju, odnosno, na neki način, kao advokate i sudije u odnosu na problem kojim se bave. Razlika je u tome što delfi metoda ne može da pruži valjane rezultate na temelju kvantitativnih podataka i analiza koje bi mogli da daju stručnjaci, već se zaključak može izvesti samo na temelju zamisli i predviđanja koje izabrani ispitanici određenih interesnih društvenih grupa ili organizacija iznose o datom problemu. Delfi metoda se takođe temelji na premisi da istraživač ne polazi od zamisli kako će grupa učesnika oblikovati rešenje problema, već će istraživaču na temelju svog mišljenja ponuditi mogućnosti i određena potkrepljenja koja će uzeti u obzir prilikom donošenja zaključka. Time delfi metoda predstavlja način i sredstvo kojim se promatraju određeni problemi, a ne uređeni sistem za donošenje zaključaka. U delfi metodi je bitno promatranje toka komunikacijskog procesa između istraživača i ispitanika, kao i mišljenja, opredjeljenja, opisa, predloga koje će davati ispitanici (Kane, 2002).

U današnje vreme delfi metoda se najviše koristi za predviđanje ekonomskih pojava i političkih procesa čija je priroda neizvesna, u zdravstvu kada je značajno da se dobije celovit uvid u status pojedinca, a u poslednjih dvadesetak godina sve se više koristi i u pedagoškim istraživanjima.

U recentnoj literaturi zastupljeni su različiti modaliteti delfi istraživanja koje je moguće uslovno razvrstati u tri široke kategorije (Van Zolingen, Klaassen, 2003; Visković, 2015): 1. *klasičnu delfi metodu* karakteriše apsolutna međusobna anonimnost učesnika i iskaza, iteracija, kontrolisan povrat informacija i statistička grupa odgovora. Učesnici, po pravilu, uz potrebne stručne kompetencije imaju i iskustvo, a odgovori treba da ukažu na stabilnost mišljenja učesnika. Ishod istraživanja – odluka ili predviđanje, postiže se konsenzusom. Izostanak konsenzusa ili generisane ideje i iskazana ekstremna mišljenja mogu se prihvatiti kao ishod istraživanja. 2. *Politika Delfi* nastoji da iznedri što više divergentnih, kreativnih odgovora. Podstiču se strukturisani sukob i polarizovani odgovori. Anonimnost može biti selektivna, kao, na primer, navođenje pojedinih učesnika ili svih učesnika uz anonimnost iskaza. Ovaj modalitet delfi metode je značajan u procesu grupne rasprave i potencira značajnost razumevanja mišljenja drugih. 3. *Odluka Delfi* se koristi za odlučivanje o društvenim kretanjima i pojavama. Specifična je po malom broju angažovanih učesnika, kao i po ad hoc donošenju odluka.

Primena elemenata delfi metode u radu sa darovitim studentima

U radu sa darovitim studentima, u okviru paktične nastave, delfi metodu kao strategiju predviđanja moguće je uspešno kombinovati sa heurističkim metodama, projekt metodom, metodama koje podstiču iskustveno učenje. Nakon formiranja grupa i panelista, brainstorming tehnikom se izdvajaju ideje i postavlja problemska situacija, nakon čega se pristupa rešavanju problema kroz etape delfi metode. S obzirom da studenti nisu stručnjaci u određenim oblastima, što karakteriše učesnike delfi metode, baziraćemo se na elementima delfi metode, iskoristivim u radu sa darovitim studentima, čiji je cilj podsticanje pluralizma ideja, kritičkog mišljenja, divergentne produkcije, selekcije informacija i samoregulacije učenja (Visković, 2015).

Nakon formiranja grupa panelista sledi prvi krug istraživanja, a učesnicima se dostavlja pisani opis projekta, cilj i zadaci, tok procesa i vremenski okvir u kojem treba da se obavi istraživanje. Budući kontakti sa učesnicima istraživanja obavljaju se putem serije upitnika kroz dva ili više krugova. Prve verzije delfi metode su po pravilu imale više krugova, što je pogodovalo osipanju učesnika, a danas se procenjuje da su dovoljna dva do tri kruga. Pojedini autori (Snyder Halpern, 2002) smatraju da su dva kruga dovoljna ako su panelisti bili detaljno upoznati sa istraživanjem, a konsenzus postignut. Ipak, većina autora procenjuje da su dva kruga nedovoljna, a tako postignut konsenzus nerelevantan (Visković, 2015).

Anketiranje i rasprava učesnika najčešće se realizuje kroz dva dizajna postupka sakupljanja informacija: 1. započeti sa neslaganjima o temi, problemu istraživanja, a tražiti konsenzus (ukoliko se ne postigne konsenzus, to treba prihvatiti kao rezultat); 2. započeti sa konsenzusom, a neslaganja razmatrati u svrhu generisanja ideja ili kao obrazovni proces, proces učenja.

U klasičnoj delfi metodi u prvom krugu istraživanja najčešće se koristi induktivni pristup, a učesnici treba da putem odgovora na istraživačka pitanja generišu ideje, što omogućava potpunu slobodu odgovora (Hasson, Keeney, McKenna, 2000). Na taj način učesnici istraživanja mogu da identifikuju velik niz mogućnosti, posebno kada su učesnici homogeni po znanju, stručnosti i iskustvu. Iako to, s jedne strane, ima prednosti u smislu sveobuhvatnosti, s druge strane otežava obradu. Induktivni pristup kod heterogenih grupa u prvom krugu retko može da ponudi strukturisan i usmeren nivo informacija. Zato se obično za inicijalni krug preporučuje upitnik sa jasno i nedvosmisleno formulisanim pitanjima ili iskazima, temeljenim na relevantnoj literaturi bez navođenja izvora (Zolingen, Klaassen, 2003).

Pitanja treba da budu kratka, otvorena i direktna, a za iskaze treba tražiti procenu. Ponekad učesnici, naročito ako nemaju prethodna iskustva sa delfi metodom, daju duge komentare i nepotrebno opsežna objašnjenja iskazanih stavova, pa bi bilo dobro da se precizno istakne okvir u kojem treba da se nalazi komentar (kratak, specifičan, jasan, poseban). Potrebno je izbegavati sugestivna pitanja (Cohen, Manion, Morrison, 2007; Visković, 2015). Najčešća greška je kada pitanje nije jednoznačno formulisano ili se odnosi na dve ili više pojava. Moguće je kombinovati pitanja zatvorenog i otvorenog tipa i višestrukih odgovora. Pitanja sa

ponuđenim odgovorima (koji se zaokružuju ili procenjuju) pogodna su zbog brže obrade, ali su istovremeno i ograničavajuća. U prvom krugu, uz procenu značajnosti iskaza, može se tražiti i argument na osnovu kojeg učesnik procenjuje. Sakupljeni podaci se obrađuju, a učesnicima istraživanja se dostavljaju rezultati na dalju procenu i moguću korekciju. Pitanja u drugom i narednim krugovima se proširuju, što zahteva argumentovanje odgovora. Korisno je zatražiti izjašnjavanje o dve ili više dimenzija za svaku pojedinu varijablu istraživanja. Međutim, ako se uspostavi značajan podskup iskaza/ideja, onda bi u daljem postupku bilo poželjno tražiti od učesnika procenu značajnosti podskupa. U poslednjem krugu istraživanja učesnici treba da procene značajnost iskaza za koje do tada nije postignuta saglasnost (provera stabilnosti odgovora) ili da rangiraju podatke po redosledu značajnosti (Green, 2014).

Studentima učesnicima istraživanja treba omogućiti predlaganje promena u formulaciji stavki/iskaza koje, zatim, treba uvesti kao nove stavke. U pojedinim slučajevima učesnici su skloni preusmeravanju rasprave prema manje važnim pitanjima. Odgovornost voditelja (profesora, mentora) istraživanja ogleda se u podsticanju na razmatranje zanemarenih pitanja putem dodatnih komentara. Međutim, voditelj istraživanja ne bi smeo da usmerava raspravu prema željenim ishodima, već samo ka predmetu istraživanja. Ukoliko postoje nesuglasice između učesnika i voditelja, izbor bi trebalo usmeriti ka učesniku. (Van Zolingen, Klaassen, 2003; Visković, 2015). Rok za odgovor mora da bude vremenski precizno naznačen. Upitnik za sledeći krug treba dostaviti što brže kako bi se zadržalo interesovanje učesnika istraživanja. Treba ostaviti dovoljno vremena između krugova za pripremu i distribuciju povratne informacije, s tim što treba imati u vidu da suviše vremena može da utiče na gubljenje interesa učesnika. Prihvatljiv je rok od tri do sedam dana, dok sve nakon toga nepotrebno prolongira istraživanje (Powel, 2003).

Kada je u pitanju obrada podataka, stariji prikazi delfi metode preporučuju da tim istraživača započne sa obrađivanjem podataka nakon prikupljenih 40% upitnika. Uz primenu kompjuterskih programa, sakupljeni podaci se obrađuju onda kada su sakupljeni svi upitnici ili kada je izvesno da su prispeli svi očekivani odgovori (kada je sigurno da su pojedini učesnici odustali). Podaci sakupljeni realizacijom delfi metode se kvantifikuju po frekvencijama ili značajnosti. Analiza podataka značajna je na dva nivoa: kao povratna informacija na osnovu koje učesnici mogu da revidiraju svoja stanovišta; za prepoznavanje postignutog konsenzusa. Kroz anonimnu raspravu dolazi do transformisanja podataka koje je moguće prihvatiti kao konsenzus ili kao preporuku. U oba slučaja moguće je pratiti proces promene „ulaznih” i „izlaznih” informacija, odnosno mišljenja koju su povezana sa empirijskim, naučnim ili nekim drugim kompetencijama učesnika istraživanja (Visković, 2015).

Prednosti i nedostaci delfi metode u radu sa darovitim studentima

Osnovna prednost delfi metode je što se do rezultata dolazi zajedničkim, organizovanim usaglašavanjem pojedinačnih mišljenja i procena. Istu važnost mogu da imaju i rezultati koji ukazuju na neslaganja. Tokom rada grupe povećava se broj relevantnih činjenica i različitih mišljenja jer svaki učesnik istraživanja može

doprineti svojim specifičnim znanjem, iskustvom i promišljanjem. Broj i kvalitet informacija koje poseduje grupa prevazilazi broj i kvalitet informacija pojedinca. Zajednički rad, ciljna usmerenost i voljna motivisanost (učestvovanje je dobrovoljan čin sopstvenog odlučivanja) podstiču učesnike na rešavanje problema. Istovremeno, anonimnost onemogućava gotovo sve vrsta grupnih uticaja koji se pojavljuju u direktnoj komunikaciji. Prednost delfi metode je i struktura procesa koji učesnicima osigurava dovoljno vremena da pažljivo razmotre svoje reakcije pre nego što odgovore (Garavalia, Gredler, 2004; Kelly, Grenfell, Allan, Kriza, McEvoy, 2004; Amos, Pears, 2008). Kao primarne prednosti delfi metode ističu se: prilagodljivost različitim strategijama prikupljanja podataka, anonimnost učesnika što nadilazi ograničenja grupnog rada, smanjena optuzivnost i jednostavnost kondenzacije mišljenja različitih učesnika. Ovome je moguće pridodati i mogućnost (relativno) brzog postizanja konsenzusa, uključenost stručnjaka šireg područja (naučnog i geografskog), kao i mogućnost pokrivanja širokog spektra procena.

Glavni nedostaci i osnove kritike delfi metode sadržane su u sledećem: mogućnosti nedoslednosti u realizaciji, neodgovarajuće dizajnirani upitnici, oskudan izbor dostupnih stručnjaka, ograničena vrednost povratne informacije, nestabilnost odgovora između pojedinih krugova. Pojedini autori (Sackman, 1975; Powell, 2003) dovode u pitanje pouzdanost, valjanost i verodostojnost ove metode, što je moguće prevazići triangulacijom nalaza istraživanja. Sackman (1975) ističe da anonimnost može dovesti do nedostatka odgovornosti jer se odgovori ne mogu pratiti, a težnja za konsenzusom može dovesti do „razvodnjene” verzije (Powell, 2003). Delfi metoda je kritikovana i zbog nedostatka standarda za utvrđivanja učesnika istraživanja, kriterijuma za utvrđivanje stručnosti, kao i nemogućnosti primene inferencijske statistike (Sackman, 1975). S druge strane, Linstone i Turoff (2002) i Visković (2015) odbacuju ove kritike kao posledicu nerazumevanja prirode delfi metode koja nije metoda utvrđivanja uzročnosti, već postupak koji olakšava promišljanje o problemu istraživanja ujednačavajući mišljenje stručnjaka.

Zaključna razmatranja: razlozi za primenu delfi metode u pedagoškim istraživanjima i vaspitno-obrazovnoj praksi

Dinamična determinisanost i nelinearnost vaspitanja i obrazovanja opravdavaju upotrebu delfi metode u pedagoškim istraživanjima. Primena delfi metode u pedagogiji nije usmerena samo na odlučivanje, već se koristi za celovito razumevanje predmeta istraživanja, razmenu mišljenja stručnjaka, reviziju postignuća dotadašnjih pristupa, predviđanja mogućih promena, sticanje uvida u različita viđenja predmeta istraživanja, procena različitih mogućnosti i prihvatljivost pojedinih rešenja, uticaja i mogućih posledica u vaspitno-obrazovnom procesu. Dizajn delfi metode je koristan u istraživanjima gde je potrebno da se osigura anonimnost pojedinaca (npr. roditelja ili studenata), naročito kada se sakupljaju predlozi o mogućim promenama kurikuluma ili se nastoji da se dodatno razjasne rezultati drugih istraživanja ili fokus grupa. Predmet istraživanja treba da bude prepoznat kao problem u vaspitno-obrazovnoj praksi, a da postoji stvarna potreba za njegovim rešavanjem. Delfi metoda pomaže u situacijama kada učesnici istraživanja nemaju ujednačen status s obzirom na kompetencije, iskustvo ili hijerarhijski

položaj, što je specifično za istraživanja u koja su uključeni i praktičari, posebno nastavnici i vaspitači. Upotreba delfi metode se preporučuje i pri određivanju problema istraživanja, područja potrebnih promena i smera istraživanja, generisanju ideja, a naročito pri sprovođenju emancipatornih akcijskih istraživanja kao kvalitetnog modaliteta razvoja prakse.

Literatura

- Amos, T., Pearse, N. (2008). Pragmatic Research Design: an Illustration of the Use of the Delphi Technique. *Electronic Journal Of Business Research Methods*, 6(2), 95-102.
- Cohen, L., Manion, L., Morrison, K. (2007). *Metode istraživanja u obrazovanju*. Jastrebarsko: Naklada Slap.
- Garavalia, L. i Gredler, L. (2004). Teaching Evaluation through Modeling: Using the Delphi Technique to Assess Problems in Academic Programs. *American Journal of Evaluation*, 25(3), 375-380.
- Green, R.A. (2014). *The Delphi Technique in Education Research*. Preuzeto sa: <http://sgo.sagepub.com/content/4/2/2158244014529773> (12.10.2017.)
- Hasson, F., Keeney, S., McKenna, H. (2000). Research Guidelines for the Delphi Survey Technique. *Journal of Advanced Nursing*, 32(4), 1008-1015.
- Kane, J. (2002). A Primer for a New Cross-Impact Language - KSIM. In: H. A. Linstone, M. Turoff (Eds.) *The Delphi Method: Techniques and applications* (pp. 364-378). California State Library: Addison-Wesley, Advanced Book Program.
- Linstone, H.A., Turoff, M. (2002). *The Delphi Method: Techniques and Applications*. Preuzeto sa: <https://web.njit.edu/~turoff/pubs/delphibook/delphibook.pdf> (7.8.2018.)
- Kelly, M., Grenfell, M., Allan, R., Kriza, C., McEvoy, W. (2004). *European Profile for Language Teacher Education*. A Frame of Reference. European Commission.
- Milutinović, J. (2008). *Ciljevi vaspitanja i obrazovanja u svetlu dominantnih teorija 20. veka*. Novi Sad: Savez pedagoških društava Vojvodine.
- Powell C. (2003). The Delphi technique: myths and realities. *Journal of Advanced Nursing*, 4, 376-382.
- Sackman, H. (1975). *Delphi critique: Expert opinion, forecasting, and group processes*. Lexington, Mass: Lexington Books.
- Snyder-Halpern, R. (2002.). Indicators of Organizational Readiness for Clinical Information Technology Systems Innovation: A Delphi Study. *International Journal of Medical Informatics*, 63(3), 179-204.
- Sutherland, J. W. (2002). Architecting the Future: A Delphi Based Paradigm for Normative System-Building. In: H. A. Linstone i M. Turoff (Eds.) *The Delphi Method: Techniques and applications* (pp. 457-479). California State Library: Addison-Wesley, Advanced Book Program.
- Turoff, M. (2002). The Policy Delphi. In: H. A. Linstone i M. Turoff (Eds.) *The Delphi Method: Techniques and applications* (pp. 80-96). California State Library: Addison-Wesley, Advanced Book Program.

Van Zolingen, S.J., Klaassen, C.A. (2003). Selection Processes in a Delphi Study about Key Qualifications in Senior Secondary Vocational Education. *Technological Forecasting and Social Change*, 70, 317-340.

Visković, I. (2015). Mogućnosti primjene Delfi metode u pedagojskim istraživanjima. *Pedagojska istraživanja*, 157(1-2), 187-204.

Prof. Radmila Nikolic, PhD

Teacher Training Faculty Uzice

Danica Veselinov, PhD

Preschool Teacher Training College "Mihailo Palov", Vrsac

THE DELPHI METHOD AS DIDACTIC INSTRUCTION IN THE WORK WITH GIFTED STUDENTS

Summary: The Delphi method, as one of the basic forecasting methods, represents the most famous and most commonly used method for expert assessment. Methods of expert assessment are a significant improvement to traditional ways of forecasting, through a shared communication of a group of experts for the studied phenomenon. With the Delphi method it is possible to study and make forecasts about uncertain or potential situations, for which it is impossible to make objective statistic rules, form models or apply the formal/traditional method. The paper explores the possibility of using the Delphi method in the work with gifted learners in the area of didactics, with a special emphasis on didactic strategies of anticipation, forecasting and self-regulated learning. The Delphi method, as didactic instruction, enables gifted learners, through team work, to overcome the main drawbacks of this organizational form of work, and through this process plan, define the problem situation, decompose the problem, create and combine effective strategies, monitor the learning process, use brainstorming techniques, design questionnaires and pose new questions using simulation and panel discussion techniques.

Key words: the Delphi method, didactic instruction, college didactics, gifted learners.